Innst. 198 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument 8:170 S (2010–2011)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Horne, Ib Thomsen, Øyvind Korsberg, Harald T. Nesvik og Per Arne Olsen om å bedre rammebetingelsene for private omsorgsbedrifter

Til Stortinget

Sammendrag

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette tiltak for å sikre likeverdige rammebetingelser for private bedrifter og offentlige selskaper/foretak/enheter innen de kommunale omsorgstjenestene.»

Forslagsstillerne framholder at verdiskaping, nytenkning og entreprenørskap er elementer som henger nøye sammen når velstand og samfunn skal utvikle seg.

Det påpekes at kvinner i større grad enn menn ønsker å etablere seg innenfor omsorgstjenester og annen offentlig tjenesteproduksjon. Etter forslagsstillernes syn fører motstand fra politisk hold og økonomisk diskriminering av privat sektor på disse områdene til en lav andel med kvinnelige gründere og ledere.

Forslagsstillerne mener en utvikling med synkende kvinneandel er en utfordring både av hensyn til dem som ønsker å bidra innen disse sektorene, og av hensyn til mangfold og kvalitet på tjenesteproduksjonen totalt sett. De mener derfor at regjeringen bør utarbeide en konkret plan for å ivareta private initiativ innenfor sektorer med tjenesteproduksjon som tradisjonelt er forbundet med det offentlige.

Det vises i denne sammenheng til barnehagesektoren, men forslagsstillerne mener at en også innenfor helsesektoren ser lignende utfordringer.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Thomas Breen, Are Helseth, Tove Karoline Knutsen, Sonja Mandt og Wenche Olsen, fra Fremskrittspartiet, Jon Jæger Gåsvatn, Kari Kjønaas Kjos og Per Arne Olsen, fra Høyre, lederen Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Erna Solberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Senterpartiet, Kjersti Toppe, og fra Kristelig Folkeparti, Laila Dåvøy, viser til at det er viktig å ha gode og forutsigbare rammer for aktører som samarbeider med det offentlige om å levere ulike velferdstjenester.

Komiteen er enig med regjeringen i at gode offentlige fellesskapsløsninger er en forutsetning for å sikre hele befolkningen likeverdige helse- og omsorgstilbud, uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske forhold. Komiteen vil understreke at erfaringene fra land med privatisering og markedsstyring av viktige velferdsområder viser at dette fører til ulikhet og uønskede skiller i befolkningen, der de med god råd kan kjøpe seg de beste tjenestene. Derfor er det etter komiteens mening av største betydning å sikre at en har gode offentlige fellesløsninger i helse- og omsorgssektoren, slik at alle innbyggerne sikres likeverdige og gode tjenester.

Ideelle og private omsorgsytere

Komiteen er enig i at private tilbydere, og spesielt ideelle aktører, utgjør et viktig supplement i helse- og omsorgssektoren. Det er kommunene som finansierer og yter mange av de viktigste tilbudene, for eksempel innen eldreomsorgen.

Komiteen vil understreke at kommunene har stor frihet til å bestemme innretningen på slike tilbud, herunder om man vil samarbeide med private aktører.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at regjeringen i den forbindelse har lagt opp til en mer fleksibel ordning for bruk av det statlige investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser, slik at kommunene kan inngå avtaler med ideelle organisasjoner, boligbyggelag, private omsorgsfirma eller andre. Flertallet mener at dette gir kommunene bedre muligheter for å skreddersy investeringstilskuddet til formålet, og støtter omleggingen.

Komiteen er glad for at regjeringen vil styrke samarbeidet med ideelle organisasjoner innenfor helse- og omsorgssektoren. Komiteen vil i den forbindelse peke på at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har gjennomført flere samråd med ideelle aktører med sikte på å utnytte de mulighetene som finnes for å få til gode og forutsigbare rammevilkår i forbindelse med offentlige anskaffelser. Departementet viderefører dialogen med ideelle organisasjoner som tjenesteleverandør med sikte på å inngå en samarbeidsavtale om overordnede prinsipper for et godt samarbeid.

Komiteen merker seg at departementet vil vurdere ulike tiltak for å imøtekomme de ideelle aktørenes behov, og er enig i at dette er viktig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, foreslår at representantforslaget ikke bifalles.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det i dag eksisterer tydelige forskjeller mellom menn og kvinner med hensyn til hvilke sektorer de ønsker å etablere seg innenfor. Der menn oftere etablerer seg innenfor klassisk privat sektor, retter kvinner i større grad seg inn mot «mykere» yrker som tradisjonelt sett har vært omsorgstjenester og annen offentlig tjenesteproduksjon. Utfordringen for de sistnevnte er at de i stor grad er prisgitt offentlige systemer, tankesett og til dels sterk motstand fra politisk hold. Disse medlemmer mener dette er en vesentlig årsak til den lave andel kvinnelige gründere og ledere. Disse medlemmer viser til at regjeringen gang på gang har uttalt at den ønsker flere kvinnelige gründere. Samtidig ekskluderer man bransjen hvor kvinnene er suverene, nemlig helse og omsorg. Disse medlemmer vil fremholde at mange kvinner kunne gått fra ufrivillig deltid til lederjobb i eget firma dersom de bare hadde sluppet til gjennom konkurranse på offentlige tjenester.

Disse medlemmer viser til at sterkere konkurranse på alle andre områder har vist seg å være en drivkraft for investeringer og utvikling av ny teknologi. Disse medlemmer vil fremholde at dagens ordning hvor det offentlige i stor grad har monopol på tjenesteproduksjon av omsorgstjenester, enten ved at det offentlige selv utfører tjenesten, eller ved at det offentlige definerer omfanget av den private andelen, fører til liten nyetablering, manglende nytenkning, sterkt begrenset innovasjon og teknologisk utvikling. Disse medlemmer viser til at regjeringspartiene med sin ideologi, sin retorikk og praktiske politikk har bidratt til at en rekke private/ideelle tjenesteprodusenter har måttet legge ned eller innskrenke sin virksomhet kraftig. Disse medlemmer viser også til at nyetablering av ideell eller privat virksomhet innen sektoren er minimal.

Disse medlemmer vil understreke at alle partier i Norge er for at man skal ha offentlig finansierte velferdsordninger som sikrer den enkelte definerte tjenester når behovet oppstår. Disse medlemmer viser til at den største forskjellen går på hvem som skal utøve tjenestene. Disse medlemmer vil fremholde viktigheten av å ha en bredde hvor både offentlige, ideelle og private kan stimulere og lære av hverandre for at tjenesteproduksjonen skal bli mest mulig effektiv og av god kvalitet til beste for tjenestemottakeren.

Disse medlemmer viser til at private/ideelle velferdsprodusenter har lang tradisjon og historisk sett har vært pionerer på en rekke helse- og omsorgsoppgaver som siden har blitt naturlige oppgaver for velferdsstaten. På helse- og omsorgsfeltet er de private/ideelle aktørene på mange måter en integrert del av det samlede offentlige tjenestetilbudet, samtidig som de også opptrer som et reelt alternativ og korrektiv til de offentlige institusjonene. Private/ideelle aktørers samfunnsrolle er bredt anerkjent, men politiske formuleringer og signaler om gode rammevilkår for private/ideelle aktører er i liten grad konkretisert. Dette er på sett og vis symptomatisk for at man i Norge ikke har hatt en prinsipiell debatt om «velferdsmiks» slik en har hatt i mange andre land, dvs. en debatt om på hvilke områder og under hvilke rammevilkår det offentlige og private/ideelle velferdsprodusenter best kan gjøre nytte av og utnytte sine

fortrinn. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets representantforslag om innføring av samfunnskontrakt, jf. Dokument 8:68 S (2009–2010), og Innst. 294 S (2009-2010). Disse medlemmer registrerer at regjeringen ennå ikke er i nærheten av å få på plass en tilfredsstillende avtale med ideell sektor som sikrer nødvendig forutsigbarhet.

Disse medlemmer har merket seg statsrådens svar av 9. november 2011 hvor det fremholdes at mange ideelle organisasjoner yter en viktig innsats som tjenesteleverandører, at de har høy kompetanse, stort engasjement og kan bidra til løsninger på velferdsutfordringene. Disse medlemmer slutter seg til uttalelsen, men vil samtidig igjen påpeke faren for at mange av disse leverandørene kan ha forsvunnet i løpet av 5–10 år med den politikk regjeringen fører, samt at en praktisk talt ikke ser etablering av nye tilbud innen denne sektoren. Disse medlemmer vil også fremholde viktigheten av det private kommersielle elementet av tjenesteutøvere innen sektoren som i høyeste grad kvalifiserer til de samme karakteristika. Disse medlemmer registrerer at det går et slags politisk skille mellom hvem som tar ut utbytte, og hvem som fører overskuddet tilbake i driften. Profitt og konkurranse fremstår som skjellsord. Disse medlemmer vil peke på at samtlige vestlige land som har hatt en formidabel velstandsutvikling, særlig etter 2. verdenskrig, har fått dette på grunn av virksomheter som har klart å øke produktiviteten og skape overskudd som har gått til nyinvesteringer, utvikling og utvidelse. Denne utviklingen med konkurranse og muligheten til å skape overskudd har igjen ført til økte ressurser til stat og kommune, som har gjort det mulig å bygge ut de velferdsordningene Norge har i dag. Disse medlemmer vil derfor fremholde viktigheten av en sunn konkurranse om tjenesteutøvelsene også innenfor de områder der det offentlige har et særlig ansvar.

Disse medlemmer finner grunn til å påpeke at staten selv setter krav til kommunene, som den største velferdsprodusenten, om å gå med overskudd som kan settes av på fond, eller brukes til investeringer. Hvis private/ideelle gjør noe tilsvarende, så fremstilles det nærmest som kriminelt. Disse medlemmer viser til en enkel beregning fra NHO Service basert på hva som var konkurranseutsatt innen omsorgstjenester i norske kommuner i 2010. NHO Service omsatte for rundt 1,4 mrd. kroner innen helse og omsorg og fikk et samlet driftsresultat fra dette på rundt 50 mill. kroner etter skatt. Samtidig har disse bedriftene spart kommunene for rundt 220 mill. kroner i forhold til om kommunene skulle levert tjenestene selv (iflg. KOSTRA- tallene for 2010). I tillegg kommer 28 prosent skatt til staten på driftsresultatet i bedriftene (19 mill. kroner). Det er heller ikke uten samfunnsøkonomisk betydning at sykefraværet i offentlig sektor (helse og omsorg) er 35 prosent høyere enn i private bedrifter som leverer de samme tjenestene.

Disse medlemmer viser til følgende uttalelse fra den tidligere sosialdemokratiske finansministeren i Sverige, Kjell Olof Feldt (Dagens Nyheter i 2006):

> «Velferdsstaten fungerer bedre når det finnes private bedrifter som konkurrerer med det offentlige. Ja, en forutsetning for at velferden skal kunne bevares og utvikles er faktisk bedrifter i velferdssektoren som går med økonomisk gevinst. Og det finnes ingen holdbar prinsipiell innvending mot å la gevinsten havne i lommene til privatpersoner. Den største vinneren er uansett alltid den som får et bedre velferdstilbud.»

Disse medlemmer må bare beklage at dagens norske regjering ikke deler Feldts oppfatning. Disse medlemmer vil påstå at regjeringens nærmest «anti-kapitalistiske» holdning er et vesentlig hinder for å sikre et bærekraftig velferdstilbud innen omsorgstjenestene. Regjeringens politikk er til direkte hinder for en rekke kvinnelige gründere som ønsker å etablere bedrifter innen omsorgssektoren, samt til generelt hinder for nyskaping og innovasjon.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn det er av stor viktighet å få på plass virkemidler som sikrer likeverdige rammebetingelser for de ulike aktørene som tilbyr omsorgstjenester.

Disse medlemmer vil også peke på barnehagesektoren som et viktig område for kvinnelige ledere. Disse medlemmer viser til at kvinner er med i ni av ti gründerteam innen denne sektoren og står for en stor del av lederskapet. Disse medlemmer opplever at regjeringen ikke tar næringsvirksomhet innen kvinnedominert sektor på alvor.

Disse medlemmer vil vise til oppslaget på NRK Kveldsnytt 9. februar 2012 hvor det kommer frem at det nå skjer en omfattende kvalitetssenking av barnehagetilbudet, fordi kommunene ikke lenger får øremerkede penger fra staten. Med ordningen i dag får de private barnehagene 90 prosent av det som budsjetteres til de kommunale barnehagene, men der er ofte utgifter til for eksempel strøm eller vikarer lagt inn i andre budsjett. Dermed kan det oppstå skjevfordelinger. Disse medlemmer viser til at Private Barnehagers Landsforbund hevder at regjeringen har laget et finansieringssystem som kommunene overhodet ikke har et system for å kunne håndtere. Disse medlemmer viser til at konsekvensene er en kvalitetssenking av tilbudet med blant annet lavere bemanning, færre vikarer og dårligere lønn til ansatte.

Disse medlemmer påpeker også at Norge ikke hadde vært i nærheten av full barnehagedekning uten de private bidragene. Disse medlemmer

registrerer at mange barn nå lider fordi regjeringen fører en politikk som rammer de private aktørene og dermed fjerner et viktig mangfold også innen barnevernet. Dette er meget alvorlige sider ved regjeringens ideologiske nedprioritering av yrker med høy andel kvinnelig lederskap, og disse medlemmer vil derfor på det sterkeste oppfordre regjeringen til å ta en full gjennomgang av sin næringspolitikk sett opp mot hvilke kjønnsmessige signaler den sender ut.

Disse medlemmer vil i forbindelse med likebehandling også trekke frem kompensasjonsordningen for merverdiavgift. Disse medlemmer viser til at formålet med den generelle kompensasjonsordningen for kommunesektoren er å nøytralisere de konkurransevridninger som merverdiavgiften kan gi opphav til ved kommunenes valg mellom å produsere avgiftspliktige tjenester selv (uten avgift), eller å kjøpe dem fra private virksomheter (med avgift). Disse medlemmer viser til at for å motvirke nye konkurransevridninger som kompensasjonsordningen kan gi opphav til, er private eller ideelle virksomheter som produserer helsetjenester, undervisningstjenester eller sosiale tjenester som kommunen eller fylkeskommunen er pålagt å utføre ved lov, omfattet av ordningen. Disse medlemmer registrerer at det nå har blitt en debatt mellom kommunene og skattemyndighetene om hvilke tjenester og hvilket omfang av tjenester som faller inn under ordningen. Det stilles omfattende dokumentasjonskrav fra skattemyndighetene til kommunene. Vi ser eksempler på at skattemyndighetene hevder at brukeren/pasienten ikke har et rettskrav på tjenesten, selv om kommunen er lovpålagt å levere den. Disse medlemmer mener dette synliggjør at det er behov for et langt klarere lovverk som gir både kommuner som har et sørge for-ansvar, og private og ideelle tjenesteleverandører den nødvendige forutsigbarhet.

Disse medlemmer har også registrert at skattemyndighetene har stilt spørsmål om pasienter på private sykehjem, som kommunen har avtale med, har et rettskrav på sykehjemsplass som kommer inn under refusjonsordningen. Disse medlemmer mener at slik reglene praktiseres i dag, er faren stor for at skatteetaten vil bygge opp omfattende helse- og sosialfaglig kompetanse, som i sin tur skal «overprøve» kommunale enkeltvedtak. Disse medlemmer mener dette skaper unødig stort byråkrati og stor uforutsigbarhet for de involverte parter. Disse medlemmer mener dette igjen kan føre til at lovgivers intensjon om samarbeid mellom det offentlige og private/ideelle tjenesteleverandører, slik det blant annet er nedfelt i lov om sosiale tjenester, ikke blir fulgt opp i praksis.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette tiltak for å sikre likeverdige rammebetingelser for private bedrifter og offentlige selskaper/foretak/enheter/ innen de kommunale omsorgstjenestene.»

Innovasjon og omsorg

Komiteen vil understreke at innovasjon og nytenkning innenfor helse- og omsorgssektoren er svært viktig for å kunne møte framtidens behov på dette feltet. Komiteen peker på at slik aktivitet foregår innenfor mange samfunnsområder, både i høgskole- og universitetssystemet, i næringslivet, i spesialisthelsetjenesten og i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Komiteen er glad for at regjeringen i sitt arbeid understøtter denne utviklingen, og viser til det regjeringsoppnevnte Hagen-utvalget, som leverte sin rapport Innovasjon i omsorg i juni 2011; en rapport som peker på nye muligheter i helse- og omsorgssektoren gjennom bedre utnytting av IKT og velferdsteknologi. Komiteen mener dette er interessant og vil også nevne at regjeringen vil komme med en stortingsmelding som omhandler IKT, velferdsteknologi og e-helse. Komiteen ser fram til en slik melding.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen igangsette tiltak for å sikre likeverdige rammebetingelser for private bedrifter og offentlige selskaper/foretak/enheter/ innen de kommunale omsorgstjenestene.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

K o m i t e e n viser til representantforslaget og merknadene og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:170 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Horne, Ib Thomsen, Øyvind Korsberg, Harald T. Nesvik og Per Arne Olsen om å bedre rammebetingelsene for private omsorgsbedrifter – bifalles ikke.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 16. februar 2012

Bent Høie
leder

Tove Karoline Knutsen
ordfører

Vedlegg

Brev fra Helse- og omsorgsdepartementet v/statsråden til helse- og omsorgskomiteen, datert 9. november 2011

Dokument 8:170 S (2010-2011) – Representantforslag fra Solveig Horne, Ib Thomsen, Øyvind Korsberg, Harald T Nesvik og Per Arne Olsen om å bedre rammebetingelsene for private omsorgsbedrifter

Jeg viser til brev av 4. oktober 2011, der komiteen ber om min uttalelse til privat forslag fra representantene Solveig Horne, Ib Thomsen, Øyvind Korsberg, Harald T Nesvik og Per Arne Olsen om å bedre rammebetingelsene for private omsorgsbedrifter.

Forslag: Stortinget ber regjeringen igangsette tiltak for å sikre likeverdige rammebetingelser for private bedrifter og offentlige selskaper/foretak/enheter innen de kommunale omsorgstjenestene.

SVAR:

Det er kommunene som er ansvarlige for å finansiere og yte nødvendige og forsvarlige omsorgstjenester. I henhold til både kommunehelsetjenesteloven og ny helse- og omsorgstjenestelov står den enkelte kommune fritt til å levere tjenestene selv, kjøpe tjenestene av private eller en kombinasjon av dette. Private må derfor ha en avtale med kommunen. Private står selvfølgelig fritt til å etablere og tilby helse- og omsorgstjenester i tillegg til de offentlig finansierte tjenestene.

Ideelle og private omsorgsytere

Hver dag gjør både ansatte i privat sektor, ideelle organisasjoner og offentlig sektor en fantastisk innsats for at eldre skal ha gode dager og få god omsorg. Det skal være godt å bli gammel i Norge. Eldre skal være trygge på at de får hjelpen de trenger. Livet skal fortsatt ha innhold og opplevelser. Dét er vårt mål.

Regjeringens forsvar av gode offentlige felleskapsløsninger er ikke et angrep på små private aktører. Det er et forsvar av ordninger som sikrer alle et likeverdig tilbud uavhengig av økonomi og sosial bakgrunn. Erfaringer fra land med et stort innslag av private viser oss at når markedet får ansvar for å løse de store oppgavene som helse og skole, skapes det også skiller mellom de som har råd til å kjøpe seg bedre tjenester og de som ikke har det. Et slikt skille vil denne regjeringen motarbeide, og derfor vil vi forbedre, forsterke og fornye de offentlige velferdsordningene.

Regjeringen mener ikke private er en trussel mot velferden. På flere viktige samfunnsområder utgjør private et viktig supplement til offentlige tjenester. I rusomsorgen er innslaget av ideelle stort, og private utgjør omlag 60 prosent av tjenesteyterne. Det offentlige skal betale for grunnleggende tjenester. Vi må sikre at pengene blir brukt på best mulig måte og kommer innbyggerne til gode, samtidig som ansatte sikres gode arbeidsvilkår, lønn og pensjonsordninger.

Investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser

Investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser skal stimulere kommunene til å fornye og øke tilbudet av sykehjemsplasser og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse- og sosialtjenester. Det gis også tilskudd til utbygging og renovering av fellesareal for å oppnå tilbud om heldøgns tjenester. Regjeringen har som mål å gi tilsagn om tilskudd til 12 000 omsorgsplasser i perioden 2008–2015.

For å gjøre investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser mer fleksibel, har regjeringen endret ordningen slik at kommunene kan bestemme om de vil inngå avtaler med frivillige organisasjoner, boligbyggelag, private omsorgsfirma eller andre. Bakgrunnen for endringen var begrensninger i regelverket som medførte at bare ideelle aktører kunne få videretildelt investeringstilskuddet dersom ikke kommunen sto som eier av bygget. En gjennomgang av regelverket viste i tillegg at statsstøtteregelverket gjorde ordningen svært krevende for kommunene og at det var vanskelig å skille mellom ideelle og kommersielle aktører i forhold til statsstøtte.

Anledningen til å viderefordele tilskuddet til ideelle aktører er derfor erstattet med en mer generell ordning. Den beste løsningen, som også er i samsvar med prinsippene nedfelt i kommuneloven og kommunehelsetjenesteloven, er at kommunene selv kan vurdere hvilke samarbeidspartnere som lokalt anses å være mest hensiktsmessige. På samme måte som de også har anledning til å la andre utføre tjenestene på sine vegne.

Det nye regelverket sikrer økte muligheter for samarbeid samtidig som kravet om langsiktige avtaler på 30 år også sikrer at tilskuddet blir forbeholdt formålet som er heldøgns omsorgsplasser. Det gis fortsatt godt rom for samarbeid med ideelle aktører, samtidig som boligbyggelag og andre private nå også

kan bygge ut omsorgsplasser dersom kommunene ønsker det.

Styrke samarbeidet med ideelle organisasjoner innenfor helse og omsorg

Frivillige organisasjoner er en kanal for engasjement og deltakelse og har stor betydning for livskvalitet, fellesskap og utvikling i samfunnet. Gjennom omfattende frivillig innsats og tjenesteproduksjon yter frivillig sektor betydelige bidrag til samfunnet av økonomisk, menneskelig og samfunnsmessig karakter. Å skape gode rammevilkår og en sterkere anerkjennelse av frivillig sektor er et kjernepunkt i regjeringens politikk. Regjeringen fører derfor en aktiv frivillighetspolitikk. Det eksisterer en rekke ordninger som støtter opp under sektoren, som for eksempel merverdikompensasjon og andre statlige tilskudd.

I helse- og omsorgssektoren yter mange ideelle organisasjoner en viktig innsats som tjenesteleverandører. Disse har høy kompetanse og stort engasjement, og kan bidra til nye løsninger på velferdsutfordringene. Staten og kommunene er avhengig av innsatsen til disse leverandørene for å sikre borgerne gode tjenester. Regjeringen vil ikke privatisere eller kommersialisere grunnleggende velferdstjenester, men vil videreutvikle samhandlingen mellom offentlig sektor og frivillige aktører og ideelle organisasjoner.

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har på denne bakgrunn gjennomført flere samråd med de ideelle organisasjonene for å få bedre kunnskap om hvilke utfordringer de står overfor. De ideelle organisasjonene er opptatt av gode og forutsigbare rammevilkår i forbindelse med at det offentlige gjennomfører sine anskaffelser. De har reist en rekke spørsmål knyttet til blant annet kontraktenes lengde, bruk av rammeavtaler og fastsettelse av relevante og gode kvalitetskrav der også de ideelles særtrekk blir tilstrekkelig verdsatt. Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har blant annet på bakgrunn av disse samtalene og med innspill fra berørte departementer vurdert ulike tiltak for å møte disse utfordringene.

Det er et offentlig ansvar at vi har helse- og sosialtjenester av god kvalitet. Disse kan leveres av det offentlige selv eller kjøpes av leverandører av slike tjenester. Dersom andre enn det offentlige skal levere slike tjenester, er det viktig at dyktige aktører, som de ideelle organisasjonene, finner det attraktivt å levere sine tjenester til det offentlige, og til riktige priser. Leverandører som bidrar til velferdsproduksjonen til det offentlige, skal ha forutsigbare avtalevilkår og arbeidsforhold, samtidig som vi skal stille klare krav til kvalitet, kostnader og arbeidsvilkår. Regelverket om offentlige anskaffelser er derfor viktig for å ivareta det offentliges ansvar for helse- og sosialtjenester av god kvalitet og til riktig pris. Handlingsrommet i lov og forskrift om offentlige anskaffelser og de rettslige rammene EØS-avtalen setter, må brukes for at ideelle organisasjoner skal være viktige bidragsytere til offentlige tjenester.

På denne bakgrunnen har regjeringen besluttet å gjennomføre en rekke tiltak for å bidra til best mulige anskaffelser i helse- og sosialsektoren og mer forutsigbare rammevilkår for leverandørene innenfor gjeldende nasjonale og EØS-rettslige rammer.

Regjeringen vil videreføre dialogen med ideelle organisasjoner som tjenesteleverandør med sikte på å inngå en samarbeidsavtale om overordnede prinsipper for et godt samarbeid, og oppfordre kommunene til å inngå tilsvarende samarbeid med ideelle organisasjoner. Regjeringen ønsker at dialogen om en samarbeidsavtale blant annet skal munne ut i etablering av et kontaktforum mellom regjeringen og de ideelle organisasjonene. Kontaktforumet kan møtes en til to ganger i året og drøfte sentrale spørsmål som berører de ideelle organisasjonenes rolle og arbeidsvilkår som tjenesteleverandør.

Regjeringen vil videre arbeide for å opprettholde krav til lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

For nærmere omtale at tiltakene henviser jeg til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets budsjettproposisjon for 2012 (Prop 1 S (2011–2012)).

Innovasjon og omsorg

I St.meld. nr. 7 (2008–2009) *Et nyskapende og bærekraftig Norge* foreslo regjeringen å nedsette et utvalg til å utrede nye innovative løsninger for å møte framtidas omsorgsutfordringer. Utvalget ble oppnevnt i statsråd 26. juni 2009.

Utvalget fikk som mandat blant annet å vurdere mulighetene for å utvikle nye eier- og driftsformer og samvirketiltak, basert på et utvidet samarbeid med brukerorganisasjoner og ideelle virksomheter. Samtidig skulle utvalget vurdere mulighetene for produktutvikling gjennom et samarbeid mellom næringsliv og offentlig sektor på omsorgsfeltet, med spesiell vekt på utvikling av arkitektur og ny teknologi.

Utvalget presenterte sin rapport 16. juni 2011. Utredningen er nå ute på høring med høringsfrist 15. november 2011.

www.stortinget.no A/S O. Fredr. Arnesen